

TRAFIKUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 12 mars 2002 en proposition med förslag till lag om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet (RP 15/2002 rd) till trafikutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 16/2002 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hannu Pennanen, kommunikationsministeriet
- budgetråd Esko Tainio, finansministeriet
- biträdande direktör Riitta Ryhänen, Konkurrensverket
- jurist Mika Mäkilä, Banförvaltningscentralen
- säkerhetsdirektör Yrjö Poutiainen, VR-group
- generalsekreterare Timo Tanner, Veturimiesliitto.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet. Syftet med propositionen är att genomföra två direktiv, det ena om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för konventionella tåg och det andra om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetståg. Lagen gäller dels trafikleder, spår och anordningar inom det statliga bannät som hör till det transeuropeiska järnvägssystemet och spårfordon som används i trafik inom det, dels de yrkesmässiga kvalifikationerna och villkoren avseende hälsa och säkerhet för

den personal som är sysselsatt med driften av systemet. Lagen tillämpas också på resten av det statliga bannät som Banförvaltningscentralen innehar. Inom det järnvägssystemet lagen gäller skall tillämpas sådana tekniska krav eller krav avseende järnvägssystemets operativa användning vars innehåll bestäms enligt gemenskapsrätten. De väsentliga kraven i systemet skall tillämpas på utformning, uppbyggnad, utsläppande på marknaden, ibruktagande, ombyggnad, modernisering och drift av olika delar av järnvägssystemet. Kraven är förpliktande både för dem som deltar i produktionen av nyttigheterna

och för dem som använder systemet. Lagen har ingen retroaktiv verkan, utan tillämpningen av de väsentliga kraven utvidgas efter hand som de olika delarna av systemet moderniseras.

Enligt propositionen skall de anmälda organ inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bedöma överensstämmelsen hos nyttigheter

som skall släppas ut på marknaden för järnvägs-system. I Finland utses de anmälda organen av kommunikationsministeriet, som också övervakar deras verksamhet. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar.

Enligt definitionen i lagförslaget på väsentliga krav täcker den föreslagna övergångsbestämmelsen alla de avvikelsegrunder Finland behöver. För vårt vidkommande är samtrafiken västerut mindre än samtrafiken österut, delvis beroende på våra tekniska särdrag, exempelvis spårvidden. Utskottet vill på denna punkt hänvisa till sitt utlåtande TrUU 2/2000 rd om E 6/2000 rd (statsrådets utredning med anledning av ett meddelande från kommissionen om integrering av konventionella järnvägssystem och ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för konventionella tåg), där utskottet omfattade statsrådets ståndpunkt att järnvägsförbindelserna med Ryssland skall vara effektiva och friktionsfria. Med hänsyn till trafikmängderna är det viktigt att propositionen inte tekniskt rubbar samtrafiken med Ryssland.

Detaljmotivering

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande GrUU 16/2002 rd att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning men påpekar samtidigt att vissa bestämmelser absolut måste ändras. Därför föreslår utskottet följande ändringar i lagförslaget.

1 § 2 mom. Enligt propositionen tillämpas lagen på de yrkesmässiga kvalifikationerna och villkoren avseende hälsa och säkerhet före den personal som är sysselsatt med driften av systemet. Avsikten var att propositionen enbart skulle innehålla ett bemyndigande att nationellt sätta i kraft de väsentliga kraven i bilaga III i de två driftskompatibilitetsdirektiven. Enligt 3 § 2 mom. i förslaget gäller dock i fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna och villkoren avseende hälsa och säkerhet det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem. Bemyndigandet i driftskompatibilitetslagen är därmed onödigt.

Kommunikationsministeriet föreslår att de grundläggande yrkesmässiga kvalifikationerna och villkoren avseende hälsa och säkerhet skrivs in i den järnvägslag som är under beredning. Där kunde man på ett enhetligt och i jämförelse med kompatibilitetslagen tydligare sett på lagnivå föreskriva om de grundläggande krav grundlagsutskottet förutsätter. Utskottet menar att det är motiverat att kompatibilitetslagens räckvidd inte sträcker sig till frågor gällande yrkeskompetens och hälsa och säkerhet i arbetet utan att bestämmelser om dem tas in i den järnvägslag som avses träda i kraft den 1 januari 2003. Utskottet föreslår följaktligen att 1 § 2 mom. ändras.

3 § 2 mom. Bemyndigandet i 3 § 2 mom. för Banförvaltningscentralen att utfärda bestämmelser har preciserats genom strykning av konstruktionen "på det sätt som".

4 §. Efter ändringar föreskriver 4 § 2 mom. om villkoren för de försäkringar som avses i mo-

mentet. En EG-försäkran förutsätter ett behörigt intyg från ett anmält organ. När det gäller anmälda organ i Finland ingår bestämmelser om de grundläggande villkoren för sådana intyg i 8 § 1 och 2 mom.

Innehållsligt motsvarar nya 4 § 3 mom. delvis propositionens 4 § 2 mom. I det nya momentet har bemyndigandet utsträckts till att även gälla förfarandet kring de i momentet nämnda försäkringarna. Dessutom preciseras i momentet vilka krav i gemenskapsrätten som gäller för en försäkran.

7 §. Orden "en myndighet eller" har lagts till 1 mom. 1 punkten. Det nya 2 mom. motsvarar sista meningen i propositionens 3 mom. Texten har emellertid ändrats så att bemyndigandet att utfärda förordning byts ut mot kommunikationsministeriets förvaltningsbeslut. Paragrafens 3 mom. motsvarar propositionens 2 mom. och 4 mom. början av 3 mom. i propositionen. Avgränsningen av 4 mom. har gjorts explicitare i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande.

8 §. I 2 mom. införs ett omnämnande om intyg om överensstämmelse och provningsintyg. De krav som ställs på anmälda organs underleverantörer i 3 mom. kompletteras med att förutsättningarna i 7 § 1 mom. också gäller underleverantörer.

12 § 1 mom. I 1 mom. har hänsyn tagits till de föreslagna ändringarna i 4 och 15 §.

13 §. Paragrafens 2 mom. har preciserats med att ett besvär förfarande enligt förvaltningsprocesslagen också gäller de beslut om tillstånd för ibruktagande som nämns i 5 §. I det nya 3 mom. finns bestämmelser om ändringssökande enligt viteslagen.

15 § *övergångsbestämmelser*. I 2 och 3 mom. har Banförvaltningscentralens befogenheter att ge närmare föreskrifter om lagens tillämpning i de fall som nämns i momentet stryckts. Enligt nya 2 och 3 mom. dikteras lagens tillämpning i de i momentet nämnda fallen av de väsentliga kraven.

Begreppet väsentliga krav definieras i 2 § 5 punkten. De väsentliga kraven består utifrån definitionen enbart av krav i gemenskapsrätten i den utsträckning de gäller i Finland. Enligt denna definition täcker övergångsbestämmelsen i 15 § alla avvikelsegrunder Finland behöver, exempelvis en avvikande spårvidd eller att ryska vagnar får användas i Finland. Bestämmelser om iakttagande av de väsentliga kraven ingår i 3 §.

Förslag till beslut

Med stöd av de ovan anförda föreslår trafikutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar (Utskottets ändringsförslag).

*Utskottets ändringsförslag***Lag****om driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

(1 mom. som i RP)

Lagen tillämpas på trafikleder, spår och anordningar inom det statliga bannät som hör till det transeuropeiska järnvägssystemet och på de spårfordon som används i trafik inom det (ute-sl.).

(3 mom. som i RP)

2 §
(Som i RP)

3 §

Väsentliga krav, grundparametrar samt tekniska specifikationer för driftskompatibilitet

(1 mom. som i RP)

Banförvaltningscentralen utfärdar närmare föreskrifter om hur besluten och rekommendationerna från Europeiska gemenskapernas kommission om grundparametrarna och de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet skall genomföras i Finland. I fråga om kraven på de yrkesmässiga kvalifikationerna för den personal som är sysselsatt med driften av det transeuropeiska järnvägssystemet samt villkoren avseende personalens hälsa och säkerhet gäller likväl det som i övrigt bestäms eller föreskrivs om dem.

(3 mom. som i RP)

4 §

Bedömning av delsystemens och driftskompatibilitetskomponenternas överensstämmelse

(1 mom. som i RP)

Överensstämmelsen hos de delsystem som avses i driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg får påvisas med en EG-kontrollförklaring, förutsatt att ett anmält organ har utfärdat ett delsystemspecifikt intyg om överensstämmelse. Överensstämmelsen hos driftskompatibilitetskomponenter som avses i de nämnda direktiven kan påvisas genom en EG-försäkran om överensstämmelse eller en EG-försäkran om lämplighet, förutsatt att ett anmält organ har utfärdat ett för komponenten specifikt provningsintyg.

Närmare bestämmelser om EG-kontrollförklaringen för delsystem och EG-försäkran om överensstämmelse och EG-försäkran om lämplighet för driftskompatibilitetskomponenter samt om villkoren och procedurerna i fråga om en sådan förklaring eller försäkran ges genom förordning av statsrådet utifrån bilagorna IV—VI till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och bilagorna IV—VI till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg. Om användningen av EG-försäkran om överensstämmelse och EG-försäkran om lämplighet bestäms likväl separat genom beslut av Banförvaltningscentralen i enlighet med de tekniska specifikationerna för driftskompatibilitet. (Nytt)

5 och 6 §
(Som i RP)

7 §

Utseende av anmälda organ

Kommunikationsministeriet utser på ansökan ett anmält organ för järnvägssystem för konventionella tåg och järnvägssystem för höghastighetståg för en viss tid eller tills vidare. Förutsättningar för att ett organ skall utses är att

1) organet är *en myndighet eller* en finländsk juridisk person,

(2—4 punkten som i RP)

Kommunikationsministeriet kan i sitt beslut om att utse ett organ ta in sådana begränsningar eller villkor gällande organets verksamhet som säkerställer att organets uppgifter sköts väl. (Nytt)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

Närmare bestämmelser om de i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga VII till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg avsedda krav som skall ställas på anmälda organ utfärdas genom förordning av statsrådet. (*Utesl.*) (4 mom., 3 mom. i RP)

8 §

Anmälda organs uppgifter

(1 mom. som i RP)

De anmälda organen bedömer driftskompatibilitetskomponenternas överensstämmelse eller lämplighet och utfärdar *intyg om överensstämmelse och* provningsintyg över dessa bedömningar. Närmare bestämmelser om det bedömningsförfarande och det utfärdande av provningsintyg som avses i bilaga IV till driftskompatibilitetsdirektivet för konventionella tåg och i bilaga IV till driftskompatibilitetsdirektivet för höghastighetståg ges genom förordning av statsrådet.

Ett anmält organ kan lägga ut delåtgärder inom utförandet av uppgifter som avses i denna paragraf på en underleverantör, *om underleverantören uppfyller villkoren enligt 7 § 1 mom. för utseende av anmälda organ och* utför uppgifterna enligt de krav som anges i denna lag eller

anges med stöd av den. Det anmälda organet ansvarar för åtgärder som det lägger ut på en underleverantör.

9—11 §

(Som i RP)

12 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet i strid med 3 § 3 mom., 5 § 1 mom., (*utesl.*) 6 § 1 mom. eller 15 § eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av 3 § 1 eller 2 mom. eller 4 § 3 mom. (*utesl.*) i denna lag på marknaden släpper ut, saluför, säljer eller i övrigt överlåter, tar i bruk, bygger om, moderniserar eller använder ett delsystem eller en driftskompatibilitetskomponent skall, om inte gärningen är ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, *för brott mot kraven på driftskompatibilitet hos järnvägssystem* dömas till böter.

(2 mom. som i RP)

13 §

Ändringssökande

(1 mom. som i RP)

I ett beslut *som gäller ett rättelseyrkande och* som Banförvaltningscentralen meddelat med stöd av 1 mom. eller i ett beslut *som gäller tillstånd för ibruktagande och som Banförvaltningscentralen meddelat med stöd av 5 §* får ändring sökas (*utesl.*) på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut om föreläggande av vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande som Banförvaltningscentralen med stöd av 11 § 4 mom. fattat i egenskap av marknadstillsynsmyndighet får ändring sökas i enlighet med viteslagen. (Nytt)

14 §

(Som i RP)

15 §

Övergångsbestämmelser

(1 mom. som i RP)

Denna lag tillämpas på delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som när lagen träder i kraft håller på att utformas, tillverkas, släppas ut på marknaden eller första gången saluförs, säljas eller tas i bruk *i den utsträckning de i 2 § 5 punkten avsedda väsentliga kraven förutsätter.*

I fråga om ombyggnad och modernisering av de delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som avses i 1 och 2 mom. gäller likväl *det som de i 2 § 5 punkten avsedda väsentliga kraven förutsätter och* det som i 5 § bestäms om tillstånd för ibruktagande efter ombyggnad och modernisering av ett delsystem. Lagen tillämpas också på användningen av delsystem och driftskompatibilitetskomponenter som avses i 1 och 2 mom. *(utesl.).*

Helsingfors den 14 maj 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Erkki Pulliainen /gröna
vordf. Annika Lapintie /vänst
medl. Klaus Bremer /sv
Jyri Häkämies /saml
Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /saml
Eero Lämsä /cent

Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /cent
Ismo Seivästö /kd
Timo Seppälä /saml
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /saml
Raimo Vistbacka /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.